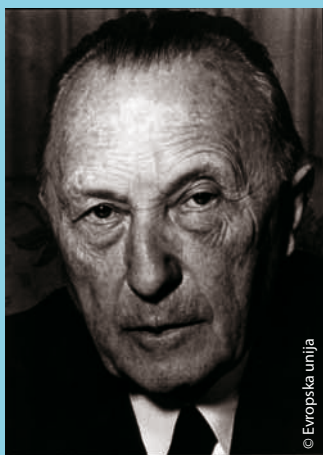

Konrad Adenauer: pragmatični demokrat in vneti zagovornik združevanja Evrope

Konrad Adenauer 1876 – 1967

Prvi kancler Zvezne republike Nemčije, ki je vodil novoustanovljeno državo v obdobju med letoma 1949 in 1963, je bolj kot kdor koli drug spremenil videz povojne Nemčije in evropsko zgodovino.

Konrad Adenauer je kot mnogi politiki njegove generacije že po prvi svetovni vojni ugotovil, da je trajen mir mogoče doseči samo z združeno Evropo. To mnenje so še potrdile njegove izkušnje s tretjim rajhom, ko so ga nacisti odstavili s položaja župana Kölna.

V samo šestih letih od leta 1949 do leta 1955 je Adenauer uresničil daljnosežne zunanjepolitične cilje, ki so Nemčijo povezali z zahodnoevropskimi državami: članstvo v Svetu Evrope (1951), ustanovitev Evropske skupnosti za premog in jeklo (1952) in vstop Nemčije v zvezo NATO (1955).

Temeljni kamen Adenauerjeve zunanje politike je bila sprava s Francijo. S francoskim predsednikom Charlesom de Gaullom sta dosegla zgodovinsko prelomnico: leta 1963 sta veliki zgodovinski sovražnici Nemčija in Francija podpisali pogodbo o prijateljstvu, ki je postala mejnik evropskega povezovanja.

Nemška politika

Konrad Adenauer se je rodil 5. januarja 1876 v katoliškem mestu Köln. V njegovi družini, ki ni bila premožna, sta vladala red in disciplina, ki ju je zahteval oče. Leta 1904 se je poročil, in ker je bila njegova žena iz vplivne kölnske družine, je spoznal lokalne politike, ki so ga spodbudili k političnemu udejstvovanju. Pridružil se je katoliški stranki Zentrum, kjer je dobro uporabil svoje politične sposobnosti in si hitro ustvaril ugled, leta 1917 pa je postal župan Kölna. Med svojim mandatom je izvedel velike projekte, denimo izgradnjo prve avtoceste v Nemčiji, ki je povezala Köln in Bonn, ter postal znan kot odločen in prepričljiv politik. Adenauer ni zavzemal skrajnih političnih stališč kot številni politiki njegove generacije, ampak si je prizadeval, da bi bili državljani delavni in bi spoštovali red ter krščanske nauke in vrednote.

Konec 20. let prejšnjega stoletja je nacistična stranka proti Adenauerju začela žalitveno kampanjo. Obtožili so ga protinemške usmeritve, nepremišljene porabe javnih sredstev in naklonjenosti sionizmu. Leta 1933, ko so nacisti prevzeli oblast, Adenauer pred Hitlerjevim obiskom ni želel okrasiti mesta s kljukastimi križi, zato je bil odstavljen s položaja, njegovi bančni računi pa so bili zamrznjeni. Ostal je brez službe, doma in dohodkov ter postal popolnoma odvisen od dobrote svojih prijateljev in cerkve. Čeprav se med vojno ni izpostavljalo, je bil večkrat aretiran. Po neuspelem poskusu atentata na Hitlerja leta 1944 so Adenauerja zaprli v zloglasni gestapovski zapor Brauweiler v Kölnu.

Američani so Adenauerja po vojni ponovno postavili na položaj župana Kölna, vendar so ga kmalu spet odstavili Britanci, ko je Köln postal del britanske zasedbene cone. Adenauer se je tako lahko popolnoma posvetil ustanovitvi Krščansko-demokratske unije (CDU), za katero je upal, da bo v eni stranki združila protestantske in katoliške Nemce. Leta 1949 je postal prvi kancler Zvezne republike Nemčije (Zahodne Nemčije). Sprva je kazalo, da bo Adenauer kancler le kratek čas, saj je imel takrat že 73 let. Vendar je Adenauer (ki so ga klicali „Der Alte“ ali „starosta“) na tem položaju ostal kar 14 let, tako da ni bil le najmlajši župan Kölna, ampak tudi najstarejši kancler Nemčije v njeni zgodovini. Pod njegovim vodstvom je Zahodna Nemčija postala trdna demokracija in dosegla trajno spravo s sosednjimi državami. Uspelo mu je obnoviti določeno stopnjo suverenosti Zahodne Nemčije, tako da jo je povezal z nastajajočo evro-atlantsko skupnostjo (NATO in Organizacijo za evropsko gospodarsko sodelovanje).

Konrad Adenauer in Charles de Gaulle, 1961.

Prispevek k evropskemu povezovanju

Adenauer je bil zaradi svojih izkušenj iz druge svetovne vojne politični realist. Na njegova stališča o vlogi Nemčije v Evropi so zelo vplivali obe svetovni vojni ter stoletje trajajoče sovraštvo med Nemčijo in Francijo, zato se je osredotočil na prizadevanja za vseevropsko sodelovanje.

Adenauer je bil glavni podpornik Evropske skupnosti za premog in jeklo, ki je bila predlagana v Schumanovi deklaraciji z dne 9. maja 1950, in poznejše Pogodbe o ustanovitvi Evropske gospodarske skupnosti iz marca 1957.

Adenauerjeva vizija o Evropi je temeljila na prepričanju, da je za trajen mir in stabilnost potrebna združena Evropa. Zato si je neutrudno prizadeval za spravo Nemčije z njenimi nekdanjimi sovražnicami, zlasti Francijo. Leta 1963 je bila ta sprava potrjena z Elizejsko pogodbo, znano tudi kot pogodba o prijateljstvu. Z njo sta Nemčija in Francija vzpostavili trden temelj svojih odnosov in končali stoletja dolgo rivalstvo.

Adenauer je s svojimi političnimi sposobnostmi, odločnostjo, pragmatizmom in jasno vizijo o vlogi Nemčije v združeni Evropi Nemčiji omogočil, da je postala svobodna in demokratična družba, kar je še danes. Te vrednote v današnji Nemčiji niso samo samoumevne, ampak tudi globoko zakoreninjene v sodobni nemški družbi.

Konrad Adenauer je ena najpomembnejših osebnosti v evropski zgodovini. Združena Evropa zanj ni pomenila samo miru, ampak tudi način ponovne vključitve ponacistične Nemčije v mednarodno okolje. Evropa, kakršno poznamo danes, ne bi bila mogoča brez zaupanja drugih evropskih držav, ki si ga je pridobil z dosledno zunanjo politiko. Nemci se še vedno spominjajo njegovih dosežkov, saj so ga leta 2003 izbrali za „najpomembnejšega Nemca vseh časov“.